

ПРАВОВА ПРИРОДА ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПРАВО НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ, ТАЄМНИЦЮ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЮ

ПОПОВА Софія Олегівна - аспірант кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ

DOI:10.32782/LAW.2019.3.23

УДК 347.121.2

Стаття посвячена дослідженню правової природи личних немайнових прав юридических лиц, закрєплєнных в Гражданском кодексе Украины, изучению их основных признаков, в том числе, определению такого признака как оборотоспособности или наличия в них экономической составляющей. На основе проведенного анализа установлено, что правовая природа личных немайнових прав юридических лиц является сложной, а материальная составляющая - реальный элемент характеристики этих прав.

Ключевые слова: немайнові права, правовая природа, юридические лица, деловая репутация, тайна корреспонденции, право на информацию, оборотоспособность.

Постановка проблеми

Рівень розвитку вітчизняного законодавства у теперішній час залежить від економічного прогресу і його втілення у сучасне життя. Щороку Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) поповнюється новими положеннями залежно від того наскільки від нерегульованості того чи іншого питання потерпає фінансове становище у державі. Проте, є ще багато правових зв'язків, які залишаються недостатньо нормативно забезпеченими. Наприклад, питання немайнових прав, у т. ч., особистих немайнових прав юридических осіб.

Зважаючи на загальні положення цивільного законодавства про особисті немайнові права загалом та особисті немайнові права юридическої особи безпосеред-

ньо, можна стверджувати про можливість їх визнання за такою особою, як суб'єктом цивільних правовідносин. Проте, це лише частково вирішує проблематику належності, здійснення та захисту юридическою особою її особистих немайнових прав, оскільки загальні положення не врегульовують особливості застосування цивільно-правових механізмів щодо цього питання.

Постановка завдання

Для того, щоб удосконалити законодавчі норми і в подальшому визначити особисті немайнові права юридических осіб, які впливають із судової практики, правової доктрини чи життєдіяльності цих суб'єктів права і розширити їх перелік, необхідно зрозуміти правову природу тих особистих немайнових прав, які вже закріплені у ЦК України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Правова природа вищезазначених прав викликала чимало дискусій у дослідженнях вітчизняних науковців. Зокрема, питання правової природи особистих немайнових прав вивчали Р. О. Стефанчук, С. О. Сліпченко, Л. В. Федюк, М. А. Гора, Н. О. Давидова та інші.

Серед існуючих у юридическій літературі виокремлюється низка теорій особистих немайнових прав, серед яких:

1) особисті немайнові права ототожнюються з особистими немайновими благами

(К. А. Флейшиць, М. Д. Єгоров, Т. А. Фаддєєва та ін.). Вважаємо, що останні є об'єктами перших, тому ці поняття не можуть прирівнюватися;

2) особисті немайнові права – особливі права, які не мають об'єкту (Е. Беккер, Д. І. Мейєр, К. Ф. Єгоров та ін.). Наведене вчення не отримало підтримку у сучасних наукових розробках;

3) особисте немайнове право є елементом цивільної правоздатності. Критичні зауваження щодо основних положень цієї теорії висловлені Р. О. Стефанчуком, на думку якого особисті немайнові права є не абстрактними можливостями чи необхідною передумовою для набуття суб'єктивного права, а конкретними юридичними можливостями, які чітко регламентовані законодавчо [2, с. 26];

4) особисті немайнові права є суб'єктивними правами, які містять дві правомочності – право на власні дії щодо здійснення права і право вимоги від інших осіб не порушувати його. Перевага цієї теорії полягає у тому, що особисті немайнові права характеризуються як можливості визначити свою поведінку, захищати від протиправних посягань [3, с. 146–147].

Виклад основного матеріалу

У зв'язку з тим, що юридична особа, на відміну від фізичної особи, не є фізіологічним суб'єктом, правова природа її особистих немайнових прав залежить від багатьох чинників. Зокрема, від моменту виникнення цих прав, залежності від певних умов, від безпосереднього здійснення прав. Тому їх правову природу можна поділити на первинну і вторинну.

Тоді як фізична особа наділена особистими немайновими правами від народження, юридична особа наділяється цими правами з моменту створення – державної реєстрації, тобто засновники мають здійснити певну кількість кроків, щоб суб'єкт права (юридична особа) «отримав» свої права. Але окремі особисті немайнові права можуть з'являтися у юридичної особи залежно від виду, організаційно-правової форми або методу створення (шляхом злиття, поділу, перетворення тощо) й існувати після

її припинення. Правова природа цих прав характеризується виникненням особистих прав у юридичної особи як самостійного суб'єкта правовідносин з моменту її створення.

Саме по собі особисте немайнове право містить три складові: 1) особисте; 2) немайнове; 3) право. Якщо розпочати з останнього елементу, то цілком зрозуміло, що право – це можливість особи регулювати певні суспільні відносини, воно саме по собі не існує, а існує тоді, коли є суб'єкти, які його здійснюють або можуть здійснити, право виражає свободу особистості. Тобто третя і перша складові пов'язані між собою. Особисте – означає належність кому-небудь і саме це право одночасно не може належати іншій особі без дійсних підстав. Щодо другої складової «немайнове», то вітчизняні науковці зазначають, що ця ознака вказує на відсутність економічного змісту, немайновість, неможливість бути оборотоздатним. Вважаємо, що це досить широка ознака, яка потребує детального вивчення, зокрема, потрібно вказати, що мається на увазі під економічним змістом і оборотоздатністю. Для цього варто розкрити ці ознаки в особистих немайнових правах юридичних осіб, які вже закріплені в ЦК України.

У ст. 94 ЦК України визначено, що юридична особа має право на недоторканність її ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть їй належати [1]. Отже, ЦК України визнає лише три види особистих немайнових прав юридичних осіб, але не містить їх ознаки.

Першим, з відповідної групи прав, є *право на недоторканність ділової репутації*, питання щодо правової природи якого є дискусійним. Основи такого права детально вивчаються вітчизняними науковцями, які поповнюють і так чималий обсяг правової доктрини щодо проблемних питань, пов'язаних з діловою репутацією юридичної особи, під якою, відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про честь, гідність, ділову репутацію фізичної та юридичної особи» № 1 від 27.02.2009 р., розуміється оцінка її

підприємницької, громадської, професійної чи іншої діяльності, яку здійснює така особа, як учасник суспільних відносин [4]. Проте, є виключення, зазначене у ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», за якою поняття ділової репутації визначається як відомості, зібрані Національним банком України, про відповідність діяльності юридичної або фізичної особи, у т. ч. керівників юридичної особи та власників істотної участі у такій юридичній особі, вимогам закону, діловій практиці та професійній етиці, а також відомості про порядність, професійні та управлінські здібності фізичної особи [5].

В Інформаційному листі Вищого господарського суду України від 28.03.2007 р. № 01-8/184 визначено, що ділову репутацію юридичної особи становить престиж її фірмового (комерційного) найменування, торговельних марок та інших належних їй нематеріальних активів серед кола споживачів її товарів та послуг [6]. Поняття ділової репутації може містити в собі різні форми відомостей, перелік якостей і здібностей, які утворюють причинно-наслідковий зв'язок для вибору зацікавлених у цих здібностях осіб вступити у відносини, що ймовірно принесуть хороший результат.

У Постанові Вищого господарського суду України від 17.04.13 р. № 17/5005/2358/2012 зазначено, що чинне законодавство не містить визначення поняття ділової репутації, оскільки воно є морально-етичною категорією й одночасно особистим немайновим правом, якому закон надає значення самостійного об'єкта судового захисту [7]. Тобто вже з цієї Постанови бачимо, що хоч мова йде про морально-етичну категорію, але право визнається й особистим немайновим з дійсним переліком характерних ознак.

Відтак, можна стверджувати, що ділова репутація має вищезгадані нами ознаки, зокрема, вона може бути оборотоздатною. Таке твердження ґрунтується на тому, що ділова репутація має об'єктивований нематеріальний об'єкт. Ст. 178 ЦК України визначає, що об'єкти цивільних прав можуть вільно відчужуватися або переходити від однієї особи до іншої в порядку правонас-

тупництва чи спадкування або іншим чином, якщо вони не вилучені з цивільного обороту, або не обмежені в обороті, або не є невід'ємними від фізичної чи юридичної особи. Тобто бути оборотоздатними. Оборотоздатність – це здатність об'єктів цивільного права перебувати у цивільному обороті, це їх якість (властивість) [8, с. 167]. Право на недоторканність ділової репутації хоч і є особистим немайновим, але це право виділяє свій об'єкт, який є оборотоздатним. Наприклад, якщо розглядати ділову репутацію як елемент предмета договору комерційної концесії (ст. 1116 ЦК України) або вкладу учасника за договором простого товариства (ст. 1133 ЦК України), законодавець зазначає необхідність її грошової оцінки. Така необхідність продиктована тим, що будь-яке майнове надання правовласника або вкладу учасника підлягають грошовій оцінці в обов'язковому порядку. Грошову оцінку ділової репутації як вкладу за договором про спільну діяльність або як елемента предмета за договором комерційної концесії (франчайзингу), крім українського законодавства, передбачено й в інших країнах [9, с. 26]. По-перше, це умовна вартість ділових зв'язків юридичної особи. По-друге, це грошова оцінка торгової марки, досвіду, кваліфікації управляючих, зв'язків із клієнтами, їх кількості та стійкості зв'язків з ними, репутації у фінансовому (діловому) світі. Тобто ділова репутація може набувати економічного змісту [10, с. 3].

Крім того, ділова репутація має свою вартість (гудвіл) та є однією зі складових ринкової вартості юридичної особи. Відповідно до п. 14.1.40 Податкового кодексу України гудвіл визначено як нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо [11]. Поняття гудвілу та ділової репутації не є тотожними. Гудвіл, на відміну від ділової репутації, є активом, який має вартісне вираження та використовується у бухгалтерському і податковому обліку.

Отже, хоч поняття ділової репутації не визначено, але можна стверджувати, що законодавець визначив право на недоторканність ділової репутації як особисте немайнове право юридичної особи, вказує на сприйняття ним усіх ознак цього права, зокрема, ознаки про оборотоздатність як можливість існування такої ознаки в окремих особистих немайнових правах юридичних осіб.

Наступним можна виділити *право на таємницю кореспонденції*. Відповідно до ст. 31 Конституції України кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції [12]. Відтак, ці права виникають в особи як у самостійного суб'єкта і правовою природою цього особистого немайнового права юридичної особи буде виникнення його після створення юридичної особи, яку ЦК України зрівнює у правах з іншими індивідуумами.

Видами кореспонденції можна визначити письмову, електронну, кореспонденцію, здійснену засобами зв'язку тощо. У Правилах користування послугами поштового зв'язку, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.1997 р. № 1446 зазначено, що письмова кореспонденція – це прості та рекомендовані листи, поштові картки, бандеролі, секограми та дрібні пакети, мішки «М». Щодо інших видів кореспонденції, то це можуть бути телефонні розмови, телеграфні повідомлення, повідомлення електронною поштою, пейджером, SMS- та MMS-повідомлення, приватні повідомлення у соціальних мережах та мобільних додатках [13].

Кореспонденція – це повідомлення осіб (фізичних та юридичних), які передаються за допомогою засобів зв'язку, через комп'ютер або іншим шляхом. Наведене поняття вказує на дві складові кореспонденції: зміст (тобто відомості, якими обмінюються суб'єкти) і матеріальний носій як засіб об'єктивації, обособлення змісту. Очевидно, що зміст кореспонденції відокремлюється від особи (відправника, отримувача) через матеріальний носій, який і встановлює визначеність змісту. Об'єктивованість кореспонденції, як і у

випадку з особистими паперами, створює умови для допуску до змісту кореспонденції, вказує на можливість використання кореспонденції у відриві від суб'єктів, які обмінювалися повідомленнями. Наявність вказаних ознак дозволяє дійти висновку, що кореспонденція є від'ємним від свого носія об'єктом.

Характерною особливістю об'єктів, що здатні відокремлюватися від суб'єкта, є те, що всі вони належать до об'єктивованих нематеріальних благ особистих немайнових правовідносин. Іншими словами, всі ці блага виражені в доступній для сприйняття людськими чуттями об'єктивній формі. Наприклад, через мову, реєстрацію в актах цивільного стану, фотоплівку, скульптуру, особисті папери (листування, телеграми, телефонограми, телефонні розмови, зафіксовані на матеріальному носії, телеграфні повідомлення, інші види кореспонденції) тощо. Саме завдяки об'єктивації частина об'єктів особистих немайнових правовідносин отримала можливість існувати автономно і після смерті (припинення) свого носія, а за життя (існування) останнього – бути доступними до використання з боку третіх осіб [9, с. 225–226]. Тому можна стверджувати, що завдяки присутності об'єкта у такому особистому немайновому праві юридичної особи, як право на таємницю кореспонденції, воно є оборотоздатним.

Правова природа цих прав витікає із природи особистих немайнових прав, зокрема права на приватність – захисту особи від порушення її особистих прав, що можуть бути спричинені незаконним втручанням у приватну сферу або неправомірною обробкою персональних даних. Крім того, правова природа права на таємницю кореспонденції також залежить і від суб'єктів, які забезпечують збереження таємниці, до якої їм був наданий доступ. Між тим для поширення режиму таємниці зовсім не обов'язково, щоб ця кореспонденція містила в собі таємну інформацію про особу. ЦК України охороняє абсолютно всі види кореспонденції, навіть тоді, коли вона містить виключно майнову цінність, наприклад бандеролі. Окремі гарантії цю-

го права передбачено і в законодавстві. Так, відповідно до ст. 9 Закону України «Про телекомунікації» оператори, провайдери телекомунікацій зобов'язані вживати відповідно до законодавства технічних та організаційних заходів із захисту телекомунікаційних мереж, засобів телекомунікацій, інформації з обмеженим доступом про організацію телекомунікаційних мереж та інформації, що передається цими мережами [14]. Отже, правова природа права на таємницю кореспонденції вказує на його здійснення стосовно приватної сфери, яка містить немайновий характер. Проте, це право може бути оборотоздатним, зважаючи на об'єктивності частини його об'єктів, зокрема матеріального носія.

Щодо права на інформацію, то воно закріплене законодавством як особисте немайнове право не тільки фізичних осіб, але і юридичних осіб. Інформація – це нематеріальне благо відповідно до ЦК України, і визначене як будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Відповідно, право на інформацію як особисте немайнове право юридичної особи включає в себе можливість вільного та необхідного для реалізації нею своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій: а) збирання інформації, тобто надану законом можливість набуття, придбання, накопичення відповідно до чинного законодавства України документованої або публічно оголошеної інформації; б) використання інформації, тобто можливість задовольняти свої інформаційні потреби будь-яким не забороненим чинним законодавством способом; в) поширення інформації, тобто можливість юридичної особи розповсюджувати, обнародувати, реалізовувати у встановленому законом порядку документовану або публічно оголошену інформацію; г) зберігання інформації, тобто забезпечення належного стану інформації та її матеріальних носіїв [15, с. 99–100]. Досить поширеною і обґрунтованою є думка Д. В. Огородова про те, що сьогодні як у законодавстві, так і правовій доктрині існує два підходи

до розуміння права на інформацію. У рамках вузького підходу право на інформацію трактується лише як відносне право (право на одержання інформації). У той час право на інформацію розглядається як сукупність суб'єктивних прав, які пов'язані з інформацією та діями щодо неї (широкий підхід). Тому, окрім самого права на інформацію, на доступ до інформації, ЦК закріплює право осіб на спростування недостовірної інформації, на що варто звернути окрему увагу.

Відповідно до Постанови Вищого Господарського Суду 26.09.2006 р. у справі № 12/189 за приписами ч. 1 ст. 277 ЦК України фізична особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї та (або) членів її сім'ї недостовірної інформації, має право на відповідь, а також на спростування цієї інформації [16]. За своєю правовою природою право на спростування недостовірної інформації, передбачене ст. 277 ЦК України, належить не лише фізичним, але й юридичним особам, оскільки це право може бути використано господарюючим суб'єктом (підприємцем) як спосіб судового захисту про поширення інформації, що шкодить його діловій репутації [1]. Підтвердження цього є положення ст. 37 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (преса) в Україні», за змістом якої громадяни, юридичні особи і державні органи, а також їх законні представники мають право вимагати від редакції друкованого засобу масової інформації опублікування ним спростування поширених про них відомостей, що не відповідають дійсності або принижують їх честь та гідність [17].

Отже, за змістом викладених приписів законодавства право на спростування недостовірної інформації має і юридична особа. У додаток до цього, особа, про яку поширено недостовірну інформацію, має право на спростування, навіть якщо таке поширення не завдало шкоди її діловій репутації.

Проте, вищезазначена тема є дискусійною, адже практично будь-які висловлювання на адресу іншої особи оцінюються у побуті як недостовірна інформація. За-

конодавство і судова практика, навпаки, роз'яснюють розмежування поняття «недостовірна інформація» та «оціночні судження». Оціночними судженнями, з огляду на приписи ч.ч. 1, 2 ст. 30 Закону України «Про інформацію», за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири) [18]. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

У справі «Лендон, Очаковські-Лоран і Жюлі проти Франції» (Lindon, Otchakovsky-Laurens and July v. France) від 22 жовтня 2007 р., заяви №№ 21279/02 та 36448/02 (рішення від 22.10.2007 р.) Європейський суд з прав людини нагадав, що для того, щоб оцінити виправданість оспорюваного висловлювання, необхідно провести відмінність між ствердженнями про факти і оціночними судженнями. У той час як реальність фактів може бути продемонстрована, істинність оціночних суджень не може бути предметом доказування. Вимога довести істинність оціночного судження не може бути виконана і порушує саме право на вільне вираження поглядів, яке є важливим елементом права, гарантованого ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Класифікація висловлювання як ствердження про факт чи оціночне судження представляє собою питання, яке перш за все знаходиться у рамках свободи розсуду національної влади, зокрема, національних судів. Проте, навіть якщо висловлювання становило оціночне судження, воно повинно бути підтверджено достатньою фактичною підставою, за відсутності якого буде визнано таким, що виходить за належні рамки [19].

У Постанові Першої судової палати Касаційного цивільного суду Верховного Суду України у справі № 757/11377/17 за позовом ПАТ «Центренерго» до «ОСО-БА_5» суд зазначив, що доводи касаційної скарги про те, що інформація, поширена відповідачем, стосується саме позивача,

оскільки останній здійснював поставки газу, що така інформація завдає шкоди діловій репутації ПАТ «Центренерго», і належні та допустимі докази щодо участі відповідача на телевізійній передачі «ІН-ФОРМАЦІЯ_2», які було подано, є безпідставними, адже не спростовують висновків судів про те, що висловлена позивачем інформація є оціночним судженням, яке не є предметом судового захисту [20].

Це означає, що право на спростування недостовірної інформації фактично може бути реалізоване лише тоді, коли судом буде визнано, що інша особа дійсно поширила недостовірну інформацію. Тобто її правова природа є вторинною. Відтак, правова природа цього права є складною. Безперечно, право на інформацію, у т. ч., право на спростування недостовірної інформації, є немайновими, адже не можуть бути виражені у матеріальному еквіваленті. Проте, за поширення недостовірної інформації часто, окрім її спростування, особи вимагають відшкодування моральної шкоди (для фізичних осіб) або матеріальної у зв'язку зі збитками, яких вони понесли. У цьому випадку наявність економічного змісту може мати місце.

Отже, правова природа особистих немайнових прав юридичних осіб може бути первинною і вторинною. Первинна означає, що походження зазначених прав не залежать від певних підстав і права самі по собі будуть у осіб як права з немайновою складовою та допоміжними елементами. Під вторинною правовою природою мається на увазі ті права, які залежать від певних додаткових чинників, зокрема, як щодо права на таємницю кореспонденції, правова природа якого залежить і від суб'єктів, які забезпечують збереження таємниці, до якої їм був наданий доступ або права на спростування недостовірної інформації, коли окремі права можуть з'являтися після доведення особою їх доцільності. Дослідження вказаних прав юридичних осіб, які закріплені у ЦК України, тобто права на недоторканність ділової репутації, права на інформацію та права на таємницю кореспонденції, дають підстави стверджувати, що вони можуть набувати економічного

змісту, можуть мати об'єктивований немайновий об'єкт – бути оборотоздатними. Це і є ті допоміжні елементи, які можуть характеризувати окреме немайнове право, тому їх можна визначати як ознаки особистих немайнових прав юридичних осіб.

Література

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435 ІV. *Відом. Верхов. Ради України*. 2003. №№ 40–44.

2. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві [Текст] : дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.03; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2007. 541 с.

3. Гора М. А. Правова природа особистих немайнових прав / Матеріали 69-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу економіко-правового факультету Одеського нац. університету ім. І. І. Мечникова, 26-28 листопада 2014 року м. Одеса / відп. ред.: І. С. Канзафарова, А. О. Нігреєва; ОНУ ім. І.І. Мечникова, ЕПФ. Одеса: Астропринт, 2014.

4. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 27.02.2009 «Про честь, гідність, ділову репутацію фізичної та юридичної особи» [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09

5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

6. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 28.03.2007 р. №01-8/184 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_184600-07

7. Постанова Вищого господарського суду України від №17.04.13 № 17/5005/2358/2012 (10/5005/16412/2011(32/253-10). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/30797911>

8. Гражданское право : учеб. / под ред. С. П. Гришаева. – М. : Юристъ, 1998. — С. 135; Цивільне право України : підруч. : у 2 т. – Т. 1 / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, І. В. Жилінкова та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фа-

теевої, В. Л. Яроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2004.

9. Сліпченко, С.О. Особисті немайнові правовідносини щодо оборотоздатних об'єктів : монографія. Харків. Діса плюс. 2013. 552 с.

10. Венедиктова В. И. Гудвилл: Цена престижа фирмы Харків. Консум. 1998.

11. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

12. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к-96вр>

13. Правила користування послугами поштового зв'язку: Постанова Кабінету Міністрів України № 1446 від 22.12.1997 р.- [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2009-п>

14. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>

15. Мартюк А. С. Право на інформацію як особисте немайнове право фізичних осіб [Електронний ресурс] / *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 3. С. 98-100. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Purch_2014_3_31

16. Постанова Вищого Господарського Суду 26.09.2006 у справі № 12/189 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/150641>

17. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» 16.11.1992 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>

18. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

19. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Лендон, Очаковські-Лоран і Жюлі проти Франції» (Lindon, Otchakovsky-Laurens and July v. France) від 22 жовтня 2007 р., заяви №№ 21279/02 та 36448/02 [Електронний ресурс] – Ре-

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню питань правової природи особистих немайнових прав юридичних осіб, закріплених у Цивільному кодексі України, вивченню їх основних ознак, у тому числі, визначенню такої ознаки, як оборотоздатності чи наявності у них економічного змісту. На основі проведеного аналізу встановлено, що правова природа особистих немайнових прав юридичних осіб є складною, а матеріальна складова – реальний елемент характеристики цих прав.

Ключові слова: немайнові права, правова природа, юридичні особи, ділова репутація, таємниця кореспонденції, право на інформацію, оборотоздатність.

жим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=0022463&filename=002-2463.pdf&TID=thkbhnlzk>

20. Постанова Першої судової палати Касаційного цивільного суду Верховного Суду України у справі № 757/11377/17 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79382169>.

SUMMARY

The article is deal with the research of the legal nature of personal non-property rights of legal entities, in particular, the right to business reputation, the right to privacy of correspondence and the right to information.

The author analyzes that the theory according to which personal non-property rights are subjective rights determines under these rights the possibility to determine their behavior, to protect against unlawful encroachment.

The article defines that personal non-property rights are characterized by three components: 1) personal, 2) non-property, 3) law.

The main aim of the article is to determine the legal nature of the personal non-property rights of legal entities, which are enshrined in the Civil Code of Ukraine, and to state their own opinion that these rights can acquire economic content and to prove this opinion.

A general conclusion is made concerning that the legal nature of these rights may be primary, giving rise to primary law and secondary, depending on certain grounds. Individual personal non-property rights have an objectified non-property object and therefore may be reversible it has been established.

The author states that there is no uniform notion of business reputation in the Ukrainian legislation, as this category changes in relation to the economic development of society. The article defines what is the privacy of correspondence and specifies what mode of privacy you should observe. Two approaches to the concept of the right to information are considered and it is established that in addition to the right to information, to the access to information, the Civil Code of Ukraine establishes the right of persons to refuse false information. The author determines how to distinguish false information from valuation judgments that are not subject to judicial protection.

Key words: non-property rights, legal nature, legal entities, business reputation, privacy of correspondence, right to information, reversible.